

Verksamhetsplan för Stockholm Business Alliance 2024

1.0 Inledning

Storstadsregioner har under de senaste 40 åren fått en växande betydelse i ekonomin. De utgör noder i globala nätverk för kunskapsproduktion, affärsutveckling, och kontaktintensiva aktiviteter, samspel mellan företagsenheter i multinationella koncerner och beslut om import och exportflöden. Storstadsregionerna blir därmed viktiga för länders förmåga att attrahera, utveckla och behålla ekonomisk aktivitet - i synnerhet kunskapsintensiva företag.

Näringslivssamarbete mellan kommuner och en samlad marknadsföring av en region är en förutsättning för att kunna vara framgångsrik i den internationella konkurrensen om investeringar, företag och talanger. För att kunna möta den internationella konkurrensen bildades 2006 partnerskapet Stockholm Business Alliance (SBA) mellan kommuner i Stockholmsregionen. Syftet med SBA-samarbetet är att utveckla näringslivsarbetet mellan kommuner i Stockholmsregionen med fokus på att öka tillväxten. I nuläget är 55 kommuner i nio län medlemmar.

Näringslivsbolaget i Stockholms stad, Stockholm Business Region (SBR) har uppdraget att driva och samordna SBA och fokus ligger huvudsakligen på verksamhetsområdena företagsklimat, investeringsfrämjande verksamhet samt internationell marknadsföring. SBA-samarbetet är nu inne i sin fjärde avtalsperiod 2021-2025.

Strategin för det investeringsfrämjande arbetet med att attrahera utländska investeringar är att fokusera på de fokusområden där Stockholmsregionen internationellt ligger i framkant såsom tech, sustaintech (grön omställning), life science, advanced manufacturing och infrastructure. Infrastruktur ligger i framkant mycket p.g.a. de stora projekt som genomförs i Stockholmsregionen såsom Förbifart Stockholm. Som en följd av ett starkt etableringsarbete inom prioriterade områden som tech och datacenter, har flera av de största datacenteraktörerna som Amazon, Microsoft och Google etablerat sig i regionen.

Även arbetet med Företagsklimat har uppmärksammats som ett område med mycket goda resultat med att gå från betyg 63 (mätning år 2005) till betyg 76 (2022). Mätningen, som har utvecklats inom SBA, används idag som ett förbättringsverktyg av de allra flesta medlemskommunerna, och har nu även vidgats till att omfatta upphandling (NUI, Nöjd Upphandlingsindex).

SBA marknadsförs utomlands som **en** region mot investerare, Stockholmsregionen, utifrån varumärksplattformen, Stockholm – The Capital of Scandinavia. Genom att förmedla samma budskap ska den internationella kännedomen om Stockholmsregionen hos internationella talanger och investerare öka. De senaste åren har marknadsföringen fokuserat på hållbarhet

och Stockholmsregionens framstående position kopplat till den gröna omställningen. Detta grundas i att regionen är stark i att attrahera riskkapital till hållbara startup-företag i en internationell jämförelse. Utöver det har regionen många starka industriföretag inom området såsom Envac, Sandvik, Securitas och ABB.

Stockholmsregionen har goda förutsättningar i ett internationellt perspektiv att konkurrera med andra storstadsregioner i Europa och världen. För att regionen fortsättningsvis ska kunna attrahera internationella investeringar, etableringar och talanger över tid krävs dock att vissa nationella och regionala grundförutsättningar stärks. Det handlar om infrastruktur, elkraft internationell tillgänglighet men också tillgång till kompetens. Alla delar behövs för att företagen ska kunna bedriva verksamhet och växa.

Klimatomställningen tvingar företag och kommuner att ställa om verksamheterna och standarden för vad som anses vara ledande hållbarhetsarbete höjs snabbt. Omställningen mot ett hållbart samhälle skapar nya affärsmodeller i flera av SBA-regionens största branscher, och skapar nya affärer – inte minst inom miljöteknik och fordonsindustri samt elektrifiering och batteriproduktion.

2.0 Övergripande målsättning

Genom SBA-samarbetet skapar vi bättre förutsättningar för ökad konkurrens och ekonomisk tillväxt i medlemskommunerna, stärker stockholmsregionens internationella position som attraktiv plats för investeringar, företag och talanger samt förbättrar företagsklimatet till lokala företag.

3.0 Omvärlden

En osäker omvärld inför 2024

Världen har de senaste åren gått igenom ett antal större utmaningar med coronapandemin, ökad geopolitisk osäkerhet och svag ekonomisk utveckling. Samtidigt samverkar flera omvärldsfaktorer, så som den gröna omställningen och den teknologiska utvecklingen, och gör förändringstrycket i samhället stort. Dessa trender utgör både utmaningar och möjligheter.

Nedan sammanfattas några av de viktigaste omvärldstrenderna och dess konsekvenser för SBA:s verksamhet under 2024.

Sannolik svag ekonomisk återhämtning under 2024.

Både världsekonomin och svensk ekonomi har utvecklats svagt under 2023, men inte fullt så svagt som många prognosmakare sett framför sig. Exempelvis har arbetsmarknaden både i Sverige och världen överraskat positivt. De kraftiga räntehöjningarna, som svar på den

rekordhöga inflationen, är den främsta orsaken till den svaga ekonomiska utvecklingen.

De flesta prognoser tyder på att ekonomin kommer utvecklas i samma takt eller något starkare under 2024. IMF tror att Euroområdet kommer ha en tillväxt på 1,5 % 2024 jämfört med 0,9 % 2023. Samma prognos visar att världsekonomin som helhet tros växa 3 % både 2023 och 2024.¹ I Konjunkturinstitutets prognos väntas Sveriges tillväxt för 2023 bli negativ (-0,9 %) och svagt positiv 2024 (1,0 %). Flera prognoser indikerar också på att inflationen 2024 kommer återgå till en nivå i närheten av inflationsmålet på 2 %.²

Den svenska kronan har under 2023 nått nya bottennoteringar och uppmärksammats. Kronförsvagningen kan ge kortsiktiga positiva effekter, t.ex. relativt sett billigare att investera i Sverige för utländska investerare och gynnande av svensk exportindustri. Samtidigt för en svag krona med sig negativa effekter. En direkt effekt är utmaningen att erbjuda internationell arbetskraft konkurrenskraftiga löner i SEK. I ett längre perspektiv kan både svensk konkurrenskraft och bilden av Sverige som en ekonomiskt stabil nation påverkas negativt.³

Normalt följer FDI-investeringar den övriga ekonomins utveckling. Inom det investeringsfrämjande har det hittills inte märkts av då vi fortfarande har ett stort inflöde av förfrågningar. Utvecklingen för 2024 är svår att prognosticera då Stockholmsregionen står sig stark i förhållande till andra regioner i Europa. Dock blir den svaga kronkursen och dess påverkan på viljan att investera i SBA-regionen viktig att följa nästa verksamhetsår.

Geopolitisk osäkerhet skapar ny affärslogik

De ökade geopolitiska spänningarna i världen syns på flera håll, i Europa genom Rysslands krig mot Ukraina och i den upptrappade konflikten mellan USA och Kina. Det säkerhetspolitiska läget innebär ett ökat fokus på nationell säkerhet vid internationell handel och investeringar. Ett konkret exempel är en ny svensk lag, som börjar gälla i slutet av 2023, som ger myndigheterna befogenhet att granska och stoppa utländska direktinvesteringar inom skyddsvärd verksamhet.⁴

Ett osäkrare omvärldsläge påverkar affärsbeslut på flera sätt. Dels prioriterar företag sina leveranskedjor annorlunda. Verksamhet i politiskt instabila regioner väljs i högre grad bort till förmån för länder med stabilare politiskt klimat. Det leder också till en politisering gällande affärspartners, där världen allt mer har delats in i olika handelspolitiska block, ett lett av Kina och ett av USA. Handel och investeringar mellan dessa block blir i denna nya värld känsligare, t.ex. har den amerikanska administrationen stoppat amerikanska investeringar i Kina.⁵

---

¹ IMF, World Economic Outlook, juli 2023

² Konjunkturinstitutet: Konjunkturläget september 2023

³ Riksbanken, 2023 Hur ska man se på kronans utveckling?

⁴ Regeringen, pressmeddelande, mars 2023

⁵ Reuters: Biden orders ban on certain US tech investments in China

För att säkra produktion av känsliga industrier på sin hemmamarknad, har flera regeringar infört nationella subventioner för att locka etableringar. Det mest uppmärksammade exemplet är USA:s *Inflation Reduction Act*, som ger företag i inom förnybar energiproduktion betydande finansiella incitament att bedriva produktion på amerikansk mark. EU har svarat med liknande system genom t.ex. *Net Zero Industry Act* and *Critical Raw Materials Act*.⁶

Utvecklingen kan innebära ökade möjligheter för SBA-regionen till etableringar inom t.ex. batteriproduktion och liknande verksamheter. Samtidigt innebär subventioner konkurrens från andra länder som kan erbjuda starka finansiella incitament vilket Stockholmsregionen inte kan erbjuda på samma sätt. Ökat fokus på säkerhet och försvarsfrågan kopplat till Nato-processen kommer sannolikt förändra förutsättningarna för näringslivet i regionen. Det är under 2024 viktigt att följa den här utvecklingen nära.

Den gröna omställningen – en utmaning och en möjlighet

Rysslands invasion av Ukraina och de allt mer extrema väderförhållande världen över, t.ex. var juli den varmaste uppmätta månaden sedan 1880,⁷ har blottlagt vikten av att öka takten i den gröna omställningen till nya fossilfria energikällor. Utvecklingen ger möjligheter för Sverige som ett föregångsland inom t.ex. industrins gröna omställning. Samtidigt sätter det ytterligare press på det svenska elsystemet, som dras med kapacitetsbrist samt överföringsproblematik mellan Sveriges elregioner.

I takt med att den gröna omställningen accelererar är SBA-regionens förutsättningar att ta emot etableringar kopplade till detta område en allt viktigare konkurrensfördel. Tillgång till grönt producerad el är fortsatt en välkänd men viktig fråga.

Försämrade "Sverigebild" utmaning framöver

Ökad kriminalitet, koranbränningar, en utdragen NATO-process och det höjda terrorhotet påverkar bilden av Sverige.

Utifrån SBA:s investeringsfrämjande uppdrag har Sverige bilden hos våra målgrupper mycket stor påverkan på vår verksamhet. Framöver blir det än viktigare att följa utvecklingen och, där möjligt, tillsammans med andra bidra till en positiv utveckling.

Prioriteringar inom omvärldsanalys under 2024

- Konjunkturrapport och utvecklingsarbete, 4 utgåvor
- Sammanställning av FDI-data, kvartalsvis
- Utveckling av analysnätverk inom SBA, 1 träff per termin

---

⁶ Politico: EU shrugs off threat from US Inflation Reduction Act — for now

⁷ NASA, pressmeddelande, augusti 2023

4.0 Företagsklimat

Mål för verksamhetsområdet

- **Kommuner bör eftersträva att nå högt kundbetyg inom samtliga undersökta myndighetsområden, dvs minst NKI 70 (skala 0-100).**
- **Komma igång med/öka sitt betyg för Nöjd-Upphandlings-Index, NUI**
- **Använda NKI/NUI-undersökningen som ett verktyg för verksamhetsutveckling.**

Den vanligaste kontakten företagen har med kommunen är inom myndighetsutövning genom olika tillsyn och tillstånd samt upphandling. Det är därför det är dessa områden SBA valt att fokusera på för att stärka det lokala företagsklimatet.

En välfungerande myndighetsutövning är en förutsättning för ett bra företagsklimat. Enligt förvaltningslagen ska myndighetsärenden handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

Företagens betyg för SBA-kommunernas myndighetsutövning har ökat från knappt godkänt (NKI 63 av 100) till stabilt högt (>NKI 70) och för 2022-års ärenden nåddes all time high för SBA med NKI 76. Trots det anges lagar och myndighetsregler som ett av de största tillväxthindren enligt Tillväxtverkets undersökning ”Företagens villkor och verklighet 2023”. För att driva på önskad samhällsutveckling finns därför behov av att säkerställa att lagar och regler är relevanta, effektiva och i takt med tiden. Eftersom det ofta är kommunen och inte lagmakarna som möter innovationskraften från näringslivets är det viktigt med en nära dialog med statliga sektorsmyndigheter.

NKI-undersökningen visar på behov av att säkerställa en enhetlig myndighetsutövning både inom och över kommungränser. Vidare är långa handläggningstider och höga avgifter något som har stor negativ påverkan på kundnöjdheten, där det också krävs gemensamma insatser gällande digitalisering. Vi ser också att betyget generellt är lägre vid mer komplexa ärenden som omfattar flera myndighetsområden, t ex en företagsetablering.

Offentlig sektor upphandlar varor och tjänster för ca 800 miljarder kronor per år. Samtidigt får kommunens upphandlingar lågt betyg i Svenskt Näringslivs attitydundersökning gällande företagsklimatet. Det ”nya” mätområdet – upphandling – som SBA utvecklade 2019 genom Nöjd Upphandlingsindex, NUI har spridits snabbt till Sveriges kommuner. Mätområdet blev obligatoriskt för SBA-kommunerna år 2021 och 125 kommuner har tecknat avtal om att genomföra NUI-undersökningen i Sverige 2023.

SBA-kommunerna fick betyg 63 (av 100) på sin 0-mätning för Nöjd-Upphandlings-Index, NUI (2021). Det är ett knappt godkänt betyg, men på samma nivå som när vi startade NKI-undersökningen inom myndighetsutövning år 2006. En studie visar att de kommuner som

kom igång tidigt med undersökningen redan visar på en positiv utveckling med nöjdare anbudsgivare.

Insatser som kommer genomföras under året:

- Fortsätta utveckla och koordinera SBA:s företagsklimatundersökning (NKI/NUI) i samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, t ex;
  - Utvärdera enkäten
  - Utvärdera att inkludera fler mätområden, t ex ”Stadsbyggnadsbenchen”, lantmäteriärenden
  - Insatser för att stärka ”komplexa ärenden/etableringar” tillsammans med ”Investeringsfrämjande”
- Leda SBA:s Företagsklimatråd-råd (Linköping, Norrköping, Eskilstuna, Stockholm, Örebro, Västerås, Knivsta, Uppsala samt Gävle).
- Understödja kommunernas företagsklimatarbete genom t ex föredragningar/processledning baserat på företagsklimat-undersökningen.
- Genomföra en konferens i oktober med tjänstepersoner från berörda mätområden.
- Genomföra en konferens (Gyllene salen, Stockholm stadshus) med politiker och ledande tjänstemän. Konferensen kommer att synliggöra alla SBAs verksamhetsområden d v s även internationell marknadsföring och arbetet med att attrahera etableringar.
- Utifrån kommunernas behov stödja kommunernas dialog med sektorsmyndigheter för att understödja en ändamålsenlig myndighetsutövning.

5.0 Investeringsfrämjande arbete

Det investeringsfrämjande arbetet med att locka utländska investeringar till regionen i syfte att bidra till hållbar tillväxt, är fortsatt ett viktigt verksamhetsområde för SBA. De utländska investeringarna bidrar till kritisk massa och ökad konkurrenskraft i regionens kunskapsintensiva kluster, vilket leder till innovationer och ökad produktivitet. Investeringar kan också, genom att tillföra kapital och utländska nätverk, skapa förutsättningar för svenska företag att växa. Detta sker genom ökad internationell handel och därmed skapar tillväxt för underleverantörer.

Under 2023 har SBA tagit emot fler internationella förfrågningar jämfört med 2022. Framför allt är det samarbetet med Business Sweden som bär frukt och som lett till flera stora investeringsförfrågningar som SBR har skickat ut till kommunerna.

Fokus i SBAs investeringsfrämjande arbete ligger på att marknadsföra kunskapsintensiva branscher som tech, life science, advanced manufacturing, infrastructure och construction. Det är inom dessa branscher som Stockholmsregionen har sitt främsta erbjudande till

investerarare internationellt och har en fortsatt stor potential att attrahera investeringar. Andra viktiga branscher är elektrifiering/batteriproduktion, logistics, datacenter, sustaintech (grön omställning) och internationell tillgänglighet.

En viktig grundläggande förutsättning för investeringsfrämjandet är omvärldsbevakning men också paketering av statistik för att synliggöra effekterna av det investeringsfrämjande arbetet. Under året har analys genomförts i syfte att påvisa de direkta och indirekta arbetstillfällena som kommer av genomförda investeringar i Stockholmsregionen (hänförda till SBA-samarbetet). Detta arbete kommer fortsätta och fördjupas under 2024. Inriktningen är också att fortsätta arbetet med omvärldsbevakning och analys under 2024.

Mål under året:

Målen för det investeringsfrämjande arbetet är att uppnå totalt 200 ”opportunities” och 25 investeringar där SBA varit drivande.

6.0 Internationell marknadsföring

Stockholmsregionen har en stark position som en av världens mest innovativa och attraktiva platser för investerare, företag och talanger, men omvärlden förändras snabbt och vi behöver arbeta för att behålla och stärka den positionen samt öka kännedomen om regionen. SBA arbetar därför med internationell positionering och marknadsföring av regionen mot målgrupperna internationella investerare, talanger och företag.

Under 2024 fortsätter kommunikationsinsatserna att fokusera på att öka kännedomen om Stockholmsregionen och på att paketera och marknadsföra möjligheterna i regionen.

Det digitala utvecklingsarbetet för att erbjuda digitala tjänster som bättre möter våra målgruppers behov fortsätter. Ambitionen är att stärka kommunikationen genom sociala och digitala kanaler och generera leads till verksamheten. Verksamheten har under 2023 utvecklat en ny digital tjänst, www.stockholmbusinessregion.com som syftar till att stärka det varumärkespositionerande och leadsgenererande arbetet.

Utöver marknadsföringen mot målgrupperna internationella investerare, företag och talanger, gör SBA riktade marknadsföringsinsatser på specifika marknader för att attrahera internationella resande till Stockholmsregionen. God infrastruktur, internationell tillgänglighet och attraktiva livsmiljöer är avgörande för regionens tillväxt och förmåga att attrahera investeringar. Det är avgörande anledning till att Stockholmsregionen är Europas tredje största hub för globala företags regionala huvudkontor.

För att underlätta för internationella talanger att flytta hit och integreras i samhället fortsätter SBA arbetet med att vidareutveckla och marknadsföra siten för internationella talanger som lanserades i slutet av 2020. Siten möjliggör för talanger att bli guidade i sin flytt till Stockholmsregionen av "locals" som redan gjort resan och därmed kan tipsa nya talanger om hur de etablerar sig och startar upp sitt nya liv i regionen.

Mål under året:

Öka kännedomen om stockholmsregionen hos internationella investerare och talanger.

7.0 Övergripande ansvarsområden och roller

SBA-samarbetet bygger på ett ömsesidigt ansvarstagande, där de deltagande kommunerna förbinder sig att bedriva ett aktivt näringslivsarbete på hemmaplan. Alla kommuner ska arbeta med att skapa goda kontakter med näringslivet och tillhandahålla en god näringslivsservice. För att få bästa resultat av SBA-samarbetet är det viktigt att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan Stockholm Business Region och medlemskommunerna.

Medlemskommunerna ansvarar för att årligen genomföra mätningarna för myndighetsområden och upphandling och utifrån resultatet av mätningarna arbeta med att utveckla näringslivsservicen. Medlemskommunerna ska också identifiera och paketera sina respektive kommuners styrkor ur ett investerare-perspektiv och ta emot och värdera de etableringsförfrågningar som kommer. I sammanhanget är det viktigt att medlemskommunerna är riggade (inneha offertberedskap) och förberedda att kunna ta emot investeringar och internt tagit fram både en näringslivs- och etableringsstrategi. Man måste som kommun internt vara överens om vilken typ av investeringar som man önskar men också vad som är möjligt utifrån kommunens förutsättningar som tillgång till mark, elkraft, kompetens mm. SBR stöttar kommunerna i detta arbete.

För att upprätthålla kontakt finns det ett sk key account-system där varje projektledare har kontakt med 5-10 kommuner (respektive näringslivschef). Avstämningar sker per kvartal mellan SBR och kommunerna inom ramen för ovan nämnda upplägg. Avsikten är att informera vad som händer inom SBRs verksamhet som helhet (events, omvärldsbevakning, rapporter, seminarier) men också att vara lyhörda inför kommunens behov. Kommunen har möjlighet att presentera projekt och insatser inom näringslivsområdet och lyfta sina behov av stöd och därmed öka graden av samarbete, flexibilitet och transparens mellan parterna. Generellt måste man som medlemskommun vara aktiv inom samarbetet för att kunna få ta del av vinsterna som partnerskapet medför.

8.0 Utvecklingsarbete under verksamhetsåret 2024

I syfte att kontinuerligt förbättra verksamheten inom SBA kommer SBR att genomföra ett antal aktiviteter som inte är direkt hänförliga till det näringslivsfrämjande eller det investeringsfrämjande arbetet inom SBA.

Under de senaste åren har framgång tydligt att det finns ett antal förutsättningar som försvårar arbetet med att attrahera investeringar och etableringar till Stockholmsregionen. Det handlar framför allt om kraftförsörjning, kompetensförsörjning och försvarsrelaterade förfrågningar. Dessa frågor behöver adresseras nationellt för att Stockholmsregionen långsiktigt ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen. Under 2024 ska därför ett arbete bedrivas inom SBA för att identifiera tillväxthindren och ta fram en plan för att komma tillrätta med dem.

SBR kommer att undersöka möjligheten att skapa fler samarbeten med innovationsplattformar inom SBA, såsom kluster i kommuner eller akademiska kluster i syfte att bättre synliggöra den innovationskraft som finns i regionen i den internationella marknadsföringen och för att attrahera internationella investeringar.

Exempel på övriga aktiviteter under året:

-SBR fortsätter med att ”bygga kapacitet” hos kommunerna vad gäller det investeringsfrämjande arbetet. Detta handlar t ex om utbildningstillfällen för stöttning i att ta fram kommunens erbjudande till investerare. Där har flera kommuner deltagit i utbildningar och visat upp goda exempel på framgångsrikt och fokuserat arbete som andra kommuner har kunnat lära av.

-Bolaget kommer under året att undersöka vilka kommunikationskanaler som fortsatt är mest lämpade och ger bäst effekt för kommunikation och marknadsföring med marknaden.

-Styrgruppen har gett uppdragen till samarbetsorganisationen att se på vilket sätt SBA kan stödja kommunerna gällande det utmanande säkerhetsläget i världen.

-Påbörja utvärderingsarbetet inför ny avtalsperiod fr o m 2026 och utvärdera effekterna av SBA-samarbetet för medlemskommunerna inom de olika verksamhetsområdena.

9.0 Styrgrupp

Det operativa arbetet inom SBA leds av en styrgrupp bestående av 13 kommundirektörer där ordförandeskapet innehas av Stockholms stads stadsdirektör. I gruppen finns representanter från Gävle, Uppsala, Västerås, Örebro, Eskilstuna, Linköping, Norrköping och Karlstad. För

Stockholms län väljer organisationen StorSthlm ut kommuner som för närvarande är Danderyd, Nacka, Sigtuna och Nynäshamn.

Styrgruppen sammanträder fyra gånger per år (digitalt och fysiskt) och medlemmarna har ett ansvar för att bidra och sprida information vidare inom sin egen kommun och andra närliggande kommuner utifrån sina nätverk. Medlemmarna har ett ansvar för att ha löpande kontakt med övriga kommuner i sin egen delregion och lyfta och informera om SBAs frågor för att hålla dem uppdaterade och inkluderade.

10.0. Intern kommunikation

All information till SBA-kommunerna samlas på www.stockholmbusinessalliance.se. Det finns också en LinkedIn-grupp ”Forum Stockholm Business Alliance”, där alla personer i medlemskommunerna har möjlighet att delta i syfte att hålla sig uppdaterad inom SBA-samarbetet. Gruppen innehåller för närvarande ca 250 personer. Syftet med gruppen är att förbättra information från samarbetsorganisationen centralt till medlemskommunerna och öka transparens och delaktighet. Störst uppmärksamhet och delaktighet i gruppen under året sker i april när mätningen inom Företagsklimat är presenterad och kommunerna hyllar varandras goda resultat.

SBA fortsätter att följa konjunktorens utveckling i regionen genom kvartalsvisa rapporter för samtliga nio län inom partnerskapet.

Nyhetsbrevet kommer att utvecklas under 2024 då organisationen upphandlat ett nytt verktyg för inbjudningar där layout och presentation kommer att bli mer tilltalande. Nyhetsbrevet skickas alltid ut till samtliga kontakter inom de 55 medlemskommunerna.

11.0 Budget 2024

För 2024 betalar alla kommuner en avgift på 4 kronor per invånare och år, förutom Stockholms stad som betalar en fast summa à 7,5 miljoner kronor. Budgeten för partnerskapet uppgår till 19,6 miljoner kronor. Totalt finansieras 11 heltidstjänster av SBA-samarbetet. För deltagande tillsammans med fastighetspartnerskapet i internationella (och nationella) mässor avsätts en miljon kronor av budgeten.

Bilaga – Fokusområden inom det investeringsfrämjande arbetet

Det investeringsfrämjande arbetet inom regionen ska under verksamhetsåret fokusera på följande branschsektorer:

Impact-investeringar

Flera investerare förväntar sig mer än bara ekonomisk avkastning. De medvetna konsumenterna är de största drivkrafterna bakom det paradigmskifte som vi upplever nu.

Om hållbarhet handlar om att skapa en positiv påverkan för samhället och miljön, är hållbar investering (impact investing) ett sätt att skapa mer hållbar och välmående värld genom att fördela kapital till områden som generar både investeringsvärde och socialt värde. Att investera hållbart innebär att man lägger till en ny dimension d v s påverkan till den traditionella bedömningsmodellen som involverar risk och avkastning. Hållbara investeringar tar både hänsyn till bolagets vinst och hur den genereras. Hållbara företag anses ha mer motståndskraftiga affärsmodeller och är bättre positionerade för att stödja långsiktig tillväxt.

Under 2023 anordnade vi, för andra gången, Impact week, ett varumärkesskapande storprojekt med en rad externa partners. Under eventet fick vi bland annat veta att:

- Norden fortsätter att ha det mest impact-fokuserade investeringsekosystemen i världen
- Sverige är det ledande landet för impact-investeringar i Norden
- Stockholm är Europas ledande ”impact hub” för techföretag

Baserat på ovan underlag kommer flera aktiviteter planeras under 2024 för att höja kunskapsnivån inom detta aktuella ämne både nationellt och internationellt.

Potentiella aktiviteter:

- Ett antal seminarier på olika marknader utomlands som positionerar Stockholmsregionen
- Impactdagar/Impact week
- Inkludera våra styrkor inom impact-området vid marknadsföring och belysa de övriga sektorerna ur ett impact-perspektiv

Tech

Tech är en väletablerad sektor inom SBA tack vare Stockholms världsledande position inom it och telekommunikation. Det är dock också en av mest utmanande sektorer att bearbeta då tekniska förändringar sker i högre takt jämfört med andra sektorer.

Stockholmsregionen har en väl utvecklad marknad med diversifierad industri- och leverantörsstruktur som ständigt efterfrågar avancerade it-lösningar och tjänster.

Under 2024 kommer arbetet att fortsätta kartlägga ett antal intressanta och snabbväxande vertikaler inom techområdet för att identifiera nya investerings- och samarbetserbjudanden.

Exempel på vertikaler och teknologier vi valt att fokusera på under 2024 är:

- Fintech
- AI
- Cybersäkerhet
- Dator- och tv-spel
- IT och telekommunikation (t.ex. IT-tjänster)
- 5G
- Internet of Things

Samarbetet med branschorganisationer inom SBA inom respektive område kommer initieras och/eller utökas.

Prioriterade aktiviteter under året:

- omvärldsbevakning och fördjupning inom ovan vertikaler för att identifiera nya investerings- och samarbetsmöjligheter
- utökad dialog med främst prioriterade ambassader och handelskamrar
- attrahera riskkapital, growth, och scaleup- kapital till bolag inom regionen genom olika mässor, seminarier och möten
- fortsätta att marknadsföra Stockholmsregionen internationellt genom att besöka internationella mässor och evenemang, t.ex.
  - Web Summit
  - Slush
  - AI & Big Data Expo

Life science

Den svenska läkemedelsexporten går mycket starkt och nådde under 2022 ett värde på 139,4 miljarder kronor. Det är en ökning med 39,4 procent jämfört med år 2021 då den svenska läkemedelsexporten låg på 100 miljarder kronor. Läkemedel är en av de viktigaste delarna av den svenska varuexporten och bidrar därmed starkt till Sveriges välstånd.

Läkemedelsexporten har mer än fördubblats de senaste tio åren och står nu för 7 procent av den totala exporten. Den ökande exporten är ett tecken på att många länder satsar mer på hälso- och sjukvård, vilket i förlängningen leder till förbättrad folkhälsa. Den andra orsaken är att internationella läkemedelsföretag väljer att investera i svensk avancerad tillverkning, vilket

är ett kvitto på att Sverige, Stockholm- Uppsalaregionen, är en konkurrenskraftig plats när det gäller bland annat teknisk kompetens och högkvalificerade medarbetare. Vi ser en allt tydligare trend där gränserna mellan läkemedelsutveckling och Deeptech suddas ut, vilket gynnar Stockholm-Uppsala regionen samt övriga SBA. Detta kommer vi att lyftas fram i den internationella marknadsföringen tydligare under 2024.

Bara i Stockholm Uppsala finns fler än 1000 bolag med fler än 32 000 anställda. Mellan 2009-2019 ökade antal bolag med 48%.

Samarbetet inom Life Science strategin med Region Stockholm fortsätter. SBR arbetar med att involvera och synliggöra Uppsala och andra delar av SBA inom detta samarbete.

Avseende finansiering av mindre bolag är det en större utmaning. Då det är ont om riskkapital har många bolag tidigare valt att notera sig på Stockholmsbörsen. Då vi är inne i en lågkonjunktur blir värderingarna av bolagen allt lägre och det är svårt att attrahera riskkapital. Det medför att i många fall mycket kostsamma utvecklingskostnaderna att ta fram läkemedel påverkas negativt.

Under 2023 har fokus varit: inventering, paketering och kommunikation av investeringsmöjligheter, vi ser även att detta kommer fortsätta vara viktigt under 2024.

Ett annat viktig starkt område i Stockholm Uppsalaregionen är precisions medicin, dvs skraddarsydda läkemedel.

Under 2023 har mycket komplexa RFI (Request For Information) besvarats bl a inom området Fill and Finish.

Nytt är att försöka värdera bidrag från kommuners miljöarbete t ex vatten, avloppshantering och el. Ett annat område är stöd för vidareutbildningar såsom yrkeshögskolor. Dessa har likställts med incitament som konkurrerande länder ofta erbjuder.

Ett intensivare arbete med Sweden Bio har inletts med syfte att samarbeta tätare i frågor som rör marknadsföring och investeringsfrämjande.

I oktober 2023 genomfördes en studieresa till Boston och New York på initiativ av Stockholm Science City. Syftet var att studera hur man arbetar med innovationssystemet på Candle Square i Boston som förebild för Hagastadens utveckling.

I juni 2023 annonserades att BioEurope, Europas största investeringsmöte inom Life Science kommer till Stockholm november 2024. Mötet är ett resultat av framgångsrikt samarbete mellan investeringsfrämjande och besöksnäringssdelen på SBR. Vi undersöker möjligheten att

arrangera studiebesök kopplat till mötet och synliggöra styrkor i Life Science klustret i Stockholm-Uppsala och hela SBA regionen.

Förväntat antal besökare ca 6000 och ca 25 000 möten. Syftet är att internationellt marknadsföra Life Science klustret i Stockholm Uppsala regionen samt investeringsfrämjande som ska leda till fler investeringsmöjligheter.

I övrigt kommer arbetet med Expansions investeringar fortsätta i befintliga bolag inom regionen

Exempel på mässor och seminarier för investeringsfrämjande under 2024:

- BioEurope spring, 18-20 mars, Barcelona
- BioEurope , 4-6 November, Stockholm
- Nordic Life Science days Göteborg

Infrastructure och construction

Under 2023 har byggbranschen genomgått en större kris till följd av det tuffa ränteläget. Bostadsbyggandet har rasat från 71 000 bostäder under toppåret 2021 till ca 27 000 bostäder under 2023. Flera privata fastighetsägare inom samhällsbyggnadssegmentet har aviserat likvida utmaningar och de kommunala byggplanerna har skjutits fram i tiden. Samtidigt kvarstår bostadsbristen i regionen, och så även målet med att bygga 70 000 nya bostäder i Stockholm stad fram till 2035. Tuffare ekonomiska förutsättningar har tvingat fastighetsägare till att hitta smarta lösningar inom fastighetsdrift och proptech, samtidigt som hållbarhetsfrågor prioriteras av såväl den offentliga som privata sektorn.

Viktiga infrastruktursatsningar på väg, järnväg, tunnelbana och spårväg har fortsatt att planeras och upphandlas inom regionen. Under 2024 kommer de första upphandlingarna (värda 1 miljard var) för Ostlänken att annonseras, vilket genererar ett stort internationellt intresse. Likväl fortsätter upphandlingarna för nya tunnelbanelinjer i Stockholm. De första upphandlingarna för spårvägen i Uppsala planeras för annonsering i årsskiftet 2024/25.

Under 2024 fortsätter det proaktiva arbetet med att uppsöka lämpliga internationella aktörer genom framförallt digitala och fysiska möten. Genom ett gott kontaktnät med kommuner inom SBA, lokalt näringsliv och samarbeten med kommunala och privata fastighetsbolag sker en matchning av dessa aktörer mot lokala bolag, infrastrukturprojekt, byggprojekt och andra affärsmöjligheter. Fokus under 2024 läggs på hållbart byggande med hållbara byggmaterial och smarta proptechlösningar samt på de stora infrastrukturprojekt som finns i regionen.

Aktiviteter för investeringsfrämjande 2024:

- Deltagande på byggmässor och konferenser med fokus på hållbart byggande, bl.a. Budma/Build4Future och Nordbygg 2024.
- Samarbete kring internationella träffar och utbildningar med beställande myndigheter för stora infrastrukturprojekt inom SBA, bl.a. Trafikverket, Region Stockholm, Uppsala stad, Stockholm – Oslo 2.55.
- Ny rapport för bygg- infrastruktur- och fastighetsbranschen tas fram i syfte att kartlägga kommande behov, projekt och hållbara investeringsmöjligheter inom SBA.

Datacenter

De senaste åren har några av världens främsta ICT-aktörer investerat stora belopp i markköp och byggnation av datacenters i Stockholmsregionen. Fördelarna med att attrahera datacenter till regionen handlar om viss sysselsättning, men datacenteretableringar har även en tydlig multiplikatoreffekt: de attraherar ytterligare investeringar och utbildningar och är därmed värdeskapande för regionen. Genom datacenteretableringar stärks även den digitala infrastrukturen och vår konkurrenskraft, att digitala tjänster fortsätter att utvecklas och att vår klimatpåverkan samtidigt minskar globalt. Intresse för etablering i vår region finns såväl hos cloud-(molnbaserad aktör) som colocation-aktörer (it-företag som tar hand om ett företags servrar och säkrar datan).

Satsningen på datacentersektorn fortsätter, även om nätkapacitetsproblematiken begränsar vårt erbjudande till vissa specifika platser. Det finns även möjligheter till följdinvesteringar av företag (som antingen är underleverantörer till datacenterbranschen eller från andra sektorer).

Under det kommande året kommer vi att lägga fokus på följande:

- Ta reda på var det kan finnas detaljplanerad mark i SBA och hålla verktyget Site Finder uppdaterat
- Följa energimarknadens utveckling och dialogen kring utbyggnaden av stamnätet samt skapa nya partnerskap
- Arbeta fram en tät dialog med elleverantörer inom SBA
- Följa trenderna på marknaden
- Positionera SBA:s erbjudande för internationella företag

Potentiella mässor:

- Datacloud Global Congress
- Data Centre Expo

Logistics

Fortsatt hög efterfrågan på tillgänglig logistikmark/byggnader inom Stockholmsregionen under 2023. Trenden har varit att det fortsätter att byggas logistikfastigheter i hög grad på spekulation (inte minst bland de största logistikutvecklarna) men att e-handeln har minskat en del mot bakgrund av den stundande lågkonjunkturen. Vidare ser vi fortsatt ökat krav och vilja att framtida investeringar ska vara ännu mer hållbara och därmed innovativa. Under Q1-Q2 2023 har ett antal större förfrågningar inkommit från utländska investerare inom avancerad tillverkning där (I) marktillgång, (II) el och (III) kompetens är nyckelfrågorna att besvara för SBA kommunerna. Elfrågan har adresserats genom särskilda möten och seminarier med framförallt Vattenfall med även med Svenska Kraftnät & Ellevio för att bättre kunna förstå var inom SBA vi kommer att ha önskad effekt nu och framåt för elintensiva utländska investerare.

För 2024 planerar SBR att fortsätta matcha utländska investerares önskemål avseende greenfield (mark) – eller brownfield (existerande byggnader) med SBA-kommunernas erbjudande inom detsamma. Vi tror att efterfrågan för logistiklösningar med största sannolikhet kommer att kvarstå under 2024. Målsättningen framåt är att arbeta ännu mer proaktivt och bättre med att paketera SBAs erbjudanden inom logistik för att starkare kunna kommunicera/marknadsföra de investeringsmöjligheter som finns inom SBA till omvärlden och specifikt till vissa utvalda länder och aktörer med stort intresse för den svenska marknaden.

Vidare kommer SBR att närvara och marknadsföra SBA region på större internationella mässor under 2024 såsom

- Expo Real
- MIPIM

Sustaintech och advanced materials

Med Sustaintech syftar vi på hela hållbarhetsbegreppet inklusive Cleantech och Climate tech, samt Greentech, mfl.

Sustaintech-sektorn fortsätter i Norden att attrahera kapitalinvesteringar. Under fyra år i rad har vi sett investeringsrekord. Med totala investerade belopp på 414 miljoner euro 2017, 714 miljoner euro 2018 och 1 376 miljoner euro 2019, är de 1 836 miljoner euro som investerades 2020 ett avgörande ögonblick för sustaintech-sektorn i Norden. Tillväxten på 33 % i det totala värdet av investeringar 2020 jämfört med 2019 är en game changer för sustaintech-företag eftersom det indikerar ett bibehållet intresse hos investerare trots pandemin. Denna ökning av investeringar i sustaintech-företag återspeglar också EU:s krav på en grön återhämtning.

Tillsammans med det fortsatta intresset från privata investerare ökar också uppkomsten av nya segment av innovativa delbranscher. Innovationer inom sensorteknologi och Internet of Things blomstrar. Innovationer för den smarta staden och stadsodling fortsätter att attrahera kapital. Alternativa och växtbaserade proteiner är en växande andel av jordbrukssegmentet. Dessutom har alternativa handelsplatser som tillväxtmarknaden Nasdaq First North också spelat en viktig roll för investeringarnas tillväxt.

Under 2024 kommer SBR att fortsätta det investeringsfrämjande arbetet inom sustaintech. Vi planerar att delta som partner på den viktiga mötesplatsen Sustaintech Venture Day i Stockholm i februari 2024. Vi kommer även att delta på globala investeringsfrämjande aktiviteter såsom Sustaintech Forum Europa, Eco Summit i Berlin, Smart City Expo Barcelona och andra relevanta mötesplatser. Syftet med närvaron är att öka antalet leads och investeringar till Stockholmsregionen. Vi fortsätter även att arbeta med handelskamrar i Stockholm, exempelvis TyskSvenska Handelskammaren för att delta på deras främjaraktiviteter. Arbetet med att utveckla Stockholm Sustaintech Hotlist fortsätter.

Inom ramen för advanced materials så har vi påbörjat en kartläggning av branschen i Sverige och stockholmsregionen. Detta arbete görs tillsammans med Rise, Business Sweden, BRG och Invest Skåne. Kartläggningen kommer att utmynna i en rapport som regionen kan använda i sitt investeringsfrämjande- och marknadsföringsarbete.

Aktiviteter som vi undersöker möjligheterna att genomföra under 2024:

- Sustaintech Venture Day
- Cleantech forum Europe
- Eco Summit Berlin
- Smart City Expo
- Nordic Edge

Expansion and retention

Arbetet inom affärsområdet expansion och retention handlar om att främja och verka för att redan etablerade utlandsägda företag expanderar/återinvesterar (expansion) och stannar (retention) inom Stockholmsregionen. Det ligger i varje kommuns intresse att etablera en kundvårdande relation med dessa företag (förstå deras behov och eventuella expansionsplaner) i syfte att säkerställa ovannämnda.

Under 2023 har det skett ett flertal större förfrågningar inom avancerad tillverkning vilket berörde hela Sverige varför Business Sweden ledde arbetet gentemot respektive kund. Samtliga SBA-kommuner blev informerade via SBR och sk RFI (request for information). En viktig lärdom från detta arbete är de höga krav på snabb återkoppling och leverans från

investeraren som ställs (vår leverans var 3-5 dagar). Vår SBA- region (och inte enskild kommun) behöver vara ännu bättre rustade för att framgångsrikt kunna besvara dessa större förfrågningar. Det innebär att vi på förhand vet/har exempelvis: (I) var möjligheten till efterfrågad mängd el finns att tillgå, (II) var inom SBA vi har detaljplanerad mark tillgänglig, (III) Hur vi tillhandahåller efterfrågad kompetens och (IV) professionellt engelskt pitch-material i PPT- format tillgängligt från varje berörd kommun.

Insatserna för 2024 kommer även innefatta:

- Fortsatt kartläggande och bearbetning av de viktigaste företagen inom Stockholmsregionen i samarbete med regionala och lokala partners (kommunerna) på ett strukturerat, kontinuerligt och medvetet sätt för att identifiera expansionsmöjligheter och ge bästa möjliga stöd för dessa.
- Nära samarbete med branschansvariga på SBR för att tillvarata deras uppbyggda relationer med etablerade företag (verksamhet i 1-5 år i Sverige).
- Aktivt samarbeta med Business Sweden och andra centrala aktörer inom expansion, inte minst inom avancerad tillverkning
- Träffa utländska företag vars huvudkontor ligger i Stockholm på högsta strategiska nivå för att förstå deras utmaningar och möjligheter och stötta företagen på bästa sätt. Hela SBRs potentiellt involverad på olika sätt och nivåer.
- Marknadsföring: Erbjud relevanta stöd inom affärsområdet expansion för kommunerna och utvalda företag via seminarier, workshops och presentationer (exempelvis genom framgångsberättelser).
- SBR planerar under året att assistera kommuner att stärka deras egen kapacitet för att hantera förfrågningar. Detta kan göras genom workshops där kommunerna får möjlighet att bjuda in sitt lokala nätverk inom kommunen som hanterar förfrågningar, exempelvis de lokala funktionerna för stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret.

Internationell tillgänglighet

Inom området internationell tillgänglighet har vi de senaste åren arbetat aktivt med flyg och tåg. Under 2024 kommer vi att undersöka möjligheten att inom internationell tillgänglighet arbeta även med fartygsbranschen både vad gäller passagerare och frakt.

Vad gäller alla transportslag så är ett exempel på arbete vi gör för att verka för att öka tillgängligheten till regionen:

- Ta fram och uppdatera material som transportörer kan använda för att kommunicera sina erbjudanden till Stockholm t ex kampanjen ”Where Creativity Thrives”
- Organisera pressresor för att få till artiklar om att resa till Stockholm. Ibland i samarbete med Visit Sweden.

- Sammanställa och paketera styrkor för Stockholmsregionen
- Verka för vikten av biobränsle inom ramen för den gröna omställningen för flyget.

Tåg

Vi ska fortsatt verka för att öka den internationella tillgängligheten med såväl, dag- som nattåg. Det gör vi genom kontakt och samarbete med andra aktörer och tågoperatörer. 2021 tilldelades SJ upphandlingen att köra nattåg mellan Stockholm och Hamburg med trafikstart 2022. Vi är även i dialog med Snälltåget som 2021 började trafikera sträckan Stockholm - Berlin.

Inom tågtillgänglighet verkar vi för att få till ett snabbtåg mellan Stockholm och Oslo. Det är viktigt att förkorta restiden mellan de nordiska huvudstäderna, för att bli ett alternativ till flyget. De båda städerna med omnejd växer och attraherar även talanger från hela världen. En förbättrad tågförbindelse ökar utbyte inom såväl näringsliv som kultur. Vi har löpande kontakt med projektet Oslo Stockholm 2:55.

I allt arbete vi gör behöver vi dock ha med oss att det inte är möjligt att få till all tillgänglighet även om efterfrågan finns. Det saknas kapacitet på spåren i Sverige och i Europa, vars järnvägar delas med utökad godstrafik och i viss mån har olika tekniska förutsättningar. Även om det finns möjlighet för kommersiell trafik så är mycket styrt av upphandlingar, vilka är tidskrävande och styrande i detalj.

Flyg

Nya flygförbindelser stärker Stockholmregionens konkurrenskraft och förmåga att attrahera investeringar. I förlängningen skapar nya flyglinjer arbetstillfällen i hela ekonomin. Nya linjer främjar besöksnäringen och skapar tillväxt och arbeten inom flygsektorn. I regionen finns flera regionala flygplatser som har olika fokus med frakt, business och leisure i kombination eller var för sig. En fråga som ibland ger Stockholmsregionen sämre betyg i internationella rankingar är den internationella tillgängligheten. Detta drabbar näringslivet och utgör ett tillväxthinder.

Flygbranschen påverkades mycket av covid-19- pandemin. Kriget i Ukraina är en ny kris som påverkar negativt. Flygbolag har fått ändra sina rutter så de inte flyger över Ryssland, vilket påverkar flygtider och kostnader. Ökade bränslekostnader påverkar också flygbolagens ekonomi. Kommande lågkonjunktur med inflation, högre räntor och ökade elkostnader kommer troligtvis påverka många hushålls ekonomi så mycket att de väljer bort resor.

SBR stödjer Swedavia och Skavsta Airport för att få fler direktlinjer till flygplatserna. Detta genom att stötta med information, argument, material och kontakter för att sälja in Stockholmsregionen till flygbolagen.

I samarbetet med Arlanda belyses miljöfrågan kopplat till flyg och trafik på flygplatsen, även om huvudfokus är ökad internationell tillgänglighet, främst mellan kontinenter. Arlanda flygplats är en av de främsta flygplatserna i världen när det kommer till hållbarhetsarbete. Flyget står idag för fem procent av Sveriges totala utsläpp och målet är att minska nivån ytterligare. Sedan flera år används en teknik av vissa flygbolag för att minska utsläppen vid inflygning och landning.

Kreativa näringar

Sedan flera år arbetar SBA med retail/detaljhandel som en sektor inom investeringsfrämjande. Handel är en sektor som anställer många. Framförallt är handeln viktig för ungas start i arbetslivet. Handeln är för många unga och nyinflyttade vägen in på arbetsmarknaden. Vidare gör nya handelskoncept Stockholm mer attraktivt, både för de som bor och verkar i regionen och för besökare. Exempel på etableringar vi arbetat med är japanska Uniqlo och amerikanska Costco och Tiffanys.

Handeln är en marknadsstyrd sektor vilket innebär att det är efterfrågan som styr om ett företag väljer att etablera här. Det vi gör framförallt är att se till att det finns information om marknaden. Bl a tar vi årligen tillsammans med Skåne, Göteborg och Business Sweden fram Retail Guide Sweden som beskriver vår marknad:

<https://press.investstockholm.com/media/246254/retail-guide-sweden-2023-2024>

Fler exempel på aktiviteter inom retail är att organisera besöksprogram för retailföretag i Stockholm och att introducera dem till våra kontakter bland t ex fastighetsägare och konsulter.

Under 2024 planerar vi att arbeta mindre proaktivt med retail och istället titta på en förflyttning mot att arbeta bredare med kreativa näringar Vi vet ännu inte vad det kommer att ge, men skulle kunna vara investeringar inom mode, film, musik.

Vi gör även en del aktiviteter med koppling till hållbart mode med t ex Stockholm Fashion District. Stockholm har många företag och varumärken som kommit lågt inom hållbart mode vilket vi gärna berättar om när vi kommunicerar Stockholm vid t ex pressbesök av utländska journalister.

Handeln är inne i en strukturomvandling som antagligen sker tidigare och snabbare på grund av pandemin, med ökad e-handel och nya affärsmodeller varav en del är mer hållbara.

Handeln påverkas av hög inflation och stigande räntor. Med det sagt är läget mer osäkert i ett historiskt perspektiv.

Hospitality

Under pandemin har SBR pausat det proaktiva arbetet med att arbeta med hospitality som en sektor i det investeringsfrämjande arbetet. Men när vi nu sett intresse från internationella hotell som vill etablera i Stockholm och vet att flera kommuner inom SBA är intresserade av hotell har vi återupptagit arbetet med sektorn. Störst fokus ligger på att informera utländska hotellkedjor om nyheter gällande markområden eller kontorskonverteringar. Vad gäller marknadsinformation tog vi i slutet av 2023 fram en hotellrapport. Under 2024 kommer den fortsatt att fungera som ett verktyg i dialogen med utländska hotelloperatörer.

Det är troligt att turism och besöksnäring framöver kommer att ha en delvis förändrad efterfrågan. På kort sikt kommer sannolikt det nya ekonomiska läget att påverka hur vi reser. Samtidigt pågår en omställning mot ökad hållbarhet inom både turism och besöksnäring och samhället i stort.

Etableringsservice

Att erbjuda en hög servicenivå gentemot företag som vill investera i regionen är viktigt. SBR tillhandahåller en etableringsservice som består av följande delar:

- assistans med information om etableringsprocessen i Sverige och stockholmsregionen
- introduktioner till nätverk av multipliers (tjänsteleverantörer såsom advokatbyråer, rekryteringsföretag, banker, kontorslösningar m fl.)
- mötesscheman tillsammans med utlandsägda bolag och multipliers
- problemlösning för bolag som fastnar i etableringsprocessen

Etableringsservice arbetar även med utveckling av ett lokalt nätverk av multipliers, ansvarar för relationer med lokala utlandsbeskickningar (internationella ambassader och handelskammare) samt bevakning av etableringsfrågor i relation till investeringsfrämjande. Under året kommer vi utöka samarbetet med prioriterade ambassader och handelskamrar samt med tjänsteleverantörer för ökad leadsgenerering.

”Etableringsguiden” har de senaste åren varit en uppskattad produkt och uppdateras årligen för att underlätta för bolagen som vill etablera sig i Stockholmsregionen.

Inom etableringsservice ingår även bevakning av etableringsfrågor som är relaterade till investeringsfrämjararbetet. Här lokaliserar problematik och potentiella hinder för etableringar genom omvärldsbevakning, via multipliers och aktiva case. Två exempel är problem med arbetstillstånd och att öppna bankkonto för nyetablerade bolag från utlandet.